

NACRT

Na osnovu člana 20., 41. i 69. stav (3) Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH," broj 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03, 28/03 i 66/13), člana 4., 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i člana 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana _____ godine donosi

ODLUKU O UPRAVLJANJU KAMATNIM RIZIKOM U BANKARSKOJ KNJIZI

Član 1. Opšte odredbe

- (1) Ovom Odlukom se utvrđuju minimalni standardi za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, postupci i načela upravljanja, izvori kamatnog rizika, način izračuna promjene dobiti, ekonomske vrijednosti ili druge relevantne mjere kojima se koristi Uprava banke za pozitivni ili negativni kamatni šok prema metodama kojima se koristi Uprava banke za mjerenje kamatne stope, po valutama, a koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija).
- (2) Ova Odluka primjenjuje se na banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kojima je Agencija izdala bankarsku dozvolu.
- (3) Odredbe ove Odluke banka je dužna primjenjivati na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi.
- (4) Na pitanja vezana za upravljanje rizicima u bankama koja nisu definisana ovom Odlukom, a definisana su zakonom ili drugim podzakonskim aktima, primjenjivat će se odredbe toga zakona ili drugog podzakonskog akta.

Član 2. Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeća značenja:

- 1) **Kamatni rizik** je postojeći ili potencijalni rizik po finansijski rezultat i kapital banke koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.
- 2) **Kamatni rizik u bankarskoj knjizi** je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na

finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

- 3) **Rizik ročne neusklađenosti** (engl. *repricing risk*) je rizik kome je banka izložena zbog vremenske neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, podrazumijevajući kratkoročne i dugoročne vanbilansne pozicije u bankarskoj knjizi.
- 4) **Rizik krive prinosa** (engl. *yield curve risk*) je rizik kome je banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa.
- 5) **Rizik osnove** (engl. *basis risk*) jest rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za pozicije sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.
- 6) **Rizik opcije** (engl. *optionality risk*) jest rizik kojem je banka izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije (npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.).
- 7) **Knjiga trgovanja** je definisana članom 2. tačkom 91. Odluke o izračunavanju kapitala banaka.
- 8) **Bankarska knjiga** je definisana članom 2. tačkom 92. Odluke o izračunavanju kapitala banaka.
- 9) **Ekonomska vrijednost bankarske knjige banke** je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige banke, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjениh za očekivane novčane tokove obaveza banke.
- 10) **Značajna valuta** je svaka valuta koja čini više od 5% ukupne bilansne imovine ili obaveza.
- 11) **Standardni kamatni šok** je paralelni pozitivan i negativan pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 procentnih poena.
- 12) **Procentni poen** je jedinica koja je jednaka stotom dijelu od 1%.

Član 3. ***Izvori kamatnog rizika***

- (1) Banke moraju posjedovati sistem mjerenja koji će prepoznati sve materijalne izvore kamatnog rizika, jer kamatni rizik u bankarskoj knjizi može imati negativan uticaj na neto kamatni prihod, odnosno zaradu, ekonomsku vrijednost bankarske knjige banke, ili druge relevantne mjere kojima se koristi uprava za pozitivni ili negativni kamatni šok. Pored

pristupa standardnog šoka banke moraju biti sposobne procijeniti različite oblike kamatnog rizika kojima mogu biti izložene, ukoliko je isti materijalan. To su:

- 1) rizik ročne neusklađenosti,
 - 2) rizik krive prinosa,
 - 3) rizik osnove i
 - 4) rizik opcije.
- (2) U smislu naprijed navedenih procjena, banke moraju biti u mogućnosti izračunati ukupan kamatni rizik bankarske knjige.
- (3) Banka je dužna obezbijediti da u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), izračuna internne kapitalne zahtjeve za kamatni rizik u bankarskoj knjizi srazmjerni nivou kamatnog rizika kojem je banka izložena.

Član 4.

Metodologija procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige korištenjem jednostavnog izračuna

- (1) Za potrebe izvještavanja Agencije o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.
- (2) Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona na način prikazan u tabeli. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 procentnih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu.

Tabela: Ponderi po vremenskim zonama

Vremenska zona	Sredina vremenske zone	Procijenjeno modifikovano trajanje	Pretpostavljeni kamatni šok u procentnim poenima	Ponder
1	2	3	4	5
do 1 mjeseca	0,5 mjeseci	0,04 godine	200 p. p.	0,08%
od 1 do 3 mjeseca	2 mjeseca	0,16 godina	200 p. p.	0,32%
od 3 do 6 mjeseci	4,5 mjeseci	0,36 godina	200 p. p.	0,72%
od 6 do 12 mjeseci	9 mjeseci	0,71 godina	200 p. p.	1,43%
od 1 do 2 godine	1,5 godina	1,38 godina	200 p. p.	2,77%
od 2 do 3 godine	2,5 godine	2,25 godina	200 p. p.	4,49%
od 3 do 4 godine	3,5 godine	3,07 godina	200 p. p.	6,14%
od 4 do 5 godina	4,5 godine	3,85 godina	200 p. p.	7,71%
od 5 do 7 godina	6 godina	5,08 godina	200 p. p.	10,15%
od 7 do 10 godina	8,5 godina	6,63 godine	200 p. p.	13,26%
od 10 do 15 godina	12,5 godina	8,92 godine	200 p. p.	17,84%
od 15 do 20 godina	17,5 godina	11,21 godina	200 p. p.	22,43%
preko 20 godina	22,5 godine	13,01 godina	200 p. p.	26,03%

- (3) Bilansne pozicije se raspoređuju po knjigovodstvenoj vrijednosti.
- (4) Pozicije sa fiksnom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema preostalom roku dospijea.
- (5) Pozicije s promjenjivom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema roku do sljedeće promjene kamatne stope.
- (6) Pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može sa sigurnošću utvrditi rok do dospijea, odnosno do promjene kamatne stope, banka je dužna rasporediti u odgovarajuće vremenske zone na način koji će biti definisan Uputstvom za primjenu ove Odluke.
- (7) Banka je dužna posebno iskazati pozicije kod kojih se kamatne stope mijenjaju na osnovu odluke Uprave banke, tj. pozicije sa administrativno promjenjivom kamatnom stopom.
- (8) Banka je dužna rasporediti pozicije sa administrativno promjenjivom kamatnom stopom u odgovarajuće vremenske zone na osnovu procjene vjerovatnosti volatilnosti i učestalosti promjene kamatnih stopa, koja se zasniva najmanje na:
 - prošlim promjenama i učestalosti promjena kamatnih stopa predmetnih pozicija,
 - prošlim promjenama i učestalosti promjena tržišnih kamatnih stopa i njihovoj korelaciji sa promjenama kamatnih stopa predmetnih pozicija i
 - procjeni drugih internih (npr. neto kamatna marža, prosječan trošak izvora sredstava, strategija poslovanja i finansiranja plasmana banke, troška likvidnosti) i eksternih faktora (npr. reputacijski rizik, konkurencija, tržišna pozicija, tržišni udio, rizik zemlje i dr.) koji utiču na formiranje administrativno promjenjivih kamatnih stopa.

Član 5. ***Proces izračuna***

- (1) Pri jednostavnom izračunu banka je dužna da:
 - 1) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za ostale valute ukupno netira pozicije imovine i obaveza, te derivatnih finansijskih instrumenta (ili aktivnih i pasivnih vanbilansnih stavki) po svakoj vremenskoj zoni, na način da dobije ukupnu neto poziciju po zoni,
 - 2) dobijenu ukupnu neto poziciju iz tačke 1. ovog stava po svakoj vremenskoj zoni pomnoži propisanim ponderima iz tabele iz člana 4. ove Odluke, i to za svaku značajnu valutu pojedinačno i za ostale valute ukupno,
 - 3) sabere dobivene ponderisane pozicije po svim vremenskim zonama tako da se dobije ukupna neto duga ili neto kratka pozicija bankarske knjige po svakoj važnijoj valuti i za ostale valute ukupno i
 - 4) sabere neto duge i neto kratke pozicije po svim valutama na način da se dobije ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige.
- (2) Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige iz stava 1. tačke 4. ovog člana izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke, koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.
- (3) Banka je dužna izračunati omjer promjene ekonomske vrijednost bankarske knjige i regulatornog kapitala banke. Navedeni omjer ne smije biti veći od 20%.

Član 6.
Derivatni finansijski instrumenti

- (1) Ako banka koristi derivatni finansijski instrument iz knjige trgovanja (u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka iz Priloga II) za potrebe upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, takav instrument je dužna uključiti u izračun promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke.
- (2) Banka je dužna derivatni finansijski instrument iz stava 1. ovog člana od trenutka uspostavljanja odnosa zaštite tretirati kao instrument interne zaštite u smislu člana 128. Odluke o izračunavanju kapitala banaka i ispunjavati uslove navedenog člana.
- (3) Derivati se konvertuju u pozicije u relevantnom osnovnom instrumentu. Iznosi koji se uzimaju u obzir su iznos glavnice osnovnog instrumenta ili zamišljenog osnovnog instrumenta.
- (4) Sa futures (engl.futures) i forward ugovorima (engl. forward) postupa se kao sa kombinacijom duge i kratke pozicije. Dospijeće je razdoblje do isporuke ili izvršenja ugovora uvećano za, gdje je to primjenjivo, dospijeće osnovnog instrumenta. Na primjer, duga pozicija u junu za tromjesečni kamatni futures (engl. Futures) (ugovoren u aprilu) se izvještava kao duga pozicija sa rokom dospijeća od 5 mjeseci i kratkom pozicijom sa rokom dospijeća od dva mjeseca.
- (5) Swap ugovor (engl. Swap) se tretira kao dvije zamišljene pozicije sa relevantnim dospijećima.
- (6) U slučaju opcija uzima se iznos delta ekvivalenta osnovnog instrumenta ili zamišljenog iznosa osnovnog instrumenta

Član 7.
Izvještavanje Agencije

- (1) Banka je dužna izvještajem o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi obuhvatiti sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.
- (2) Banka je dužna redovno izvještavati Agenciju o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.
- (3) Izvještaj o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi banka je dužna sastavljati na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi i to po značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.
- (4) Banka je dužna sastavljati izvještaj iz stava 1. ovog člana tromjesečno, sa stanjem na zadnji dan svakog kvartala. Ti izvještaji nazivaju se nekonsolidovani nerevidirani privremeni izvještaji ("NNPI").
- (5) Banka je dužna sastavljati izvještaj iz stava 1. ovog člana prema revidiranim podacima sa stanjem na dan 31. decembra svake godine. Taj izvještaj naziva se nekonsolidovani revidirani izvještaj ("NRI").
- (6) Banka u FBiH je dužna sastavljati izvještaj iz stava 1. ovog člana sa stanjem na dan 30. juna svake godine na nivou grupe. Taj izvještaj naziva se konsolidovani nerevidirani privremeni izvještaj ("KNPI").
- (7) Banka u FBiH je dužna sastavljati izvještaj iz stava 1. ovog člana sa stanjem na dan 31.

- decembra svake godine na nivou grupe prema revidiranim podacima. Taj izvještaj naziva se konsolidovani revidirani izvještaj ("KRI").
- (8) Nekonsolidovane nerevidirane privremene izvještaje banka je dužna dostaviti Agenciji u sljedećim rokovima:
- 1) najkasnije do 30. aprila izvještaj sa stanjem na dan 31. marta,
 - 2) najkasnije do 31. jula izvještaj sa stanjem na dan 30. juna,
 - 3) najkasnije do 31. oktobra izvještaj sa stanjem na dan 30. septembra i
 - 4) najkasnije do 10. februara sljedeće godine izvještaj sa stanjem na dan 31. decembra prethodne godine.
- Ako su navedeni datumi neradni dani, rok za dostavu izvještaja pomiče se na sljedeći radni dan.
- (9) Konsolidovani nerevidirani privremeni izvještaji dostavljaju se Agenciji najkasnije do 31. augusta tekuće godine.
- (10) Nekonsolidovane i konsolidovane revidirane izvještaje banka je dužna dostaviti Agenciji u roku od 15 dana od datuma izdavanja izvještaja eksternog revizora o obavljenoj reviziji, a najkasnije do 31. maj tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 8.
Prelazne i završne odredbe

- (1) Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (2) Banke su dužne najkasnije do 31.12.2017. godine uskladiti sa odredbama ove Odluke.
- (3) Način primjene ove Odluke i obrasci za izračun izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi biti će propisani Uputstvom za jedinstvenu primjenu Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.
- (4) Stupanjem na snagu ove Odluke prestaju da važe odluke koje se odnose na pojedinačno upravljanje rizicima koji su predmet ove Odluke.